

TEKNINEN ASIAKIRJA

HEPSA – hätätilanteisiin varautumisen itsearviointityökalu

Käyttöopas

ECDC:N TEKNINEN ASIAKIRJA

HEPSA – hätätilanteisiin varautumisen itsearviointityökalu

Käyttöopas

Tämän hankkeen tilasi Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC), koordinoi Graham Fraser ja Svetla Tsolova sekä laati Mariana Haebeler, epidemiologi, IQVIA, Madrid. Haluamme myös kiittää Alankomaiden kansallista terveys- ja ympäristöinstituuttia heidän panoksestaan.

Viitetiedot sitaatteja varten: Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus. HEPISA – terveydellisiin hätätilanteisiin varautumisen itsearviointityökalu – käyttöopas Tukholma: ECDC; 2018.

Tukholma, kesäkuu 2018

ISBN 978-92-9498-337-4

doi: 10.2900/266654

Luettelonumero TQ-02-18-883-FI-N

Kansikuva: Sheila Sund, Creative Commons Nimeä-Epäkaupallinen (CC BY-NC 4.0) -lisenssi Flickr-kuvapalvelusta

© Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus, 2018

Jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Sisällys

Lyhenteet.....	iv
Sanasto	iv
1 Johdanto	1
2 HEPSA-työkalu	2
2.1 Tapahtumaa edeltävät valmistelut ja hallinto	3
2.2 Resurssit: koulutettu työvoima	3
2.3 Valmiuksien tukeminen: valvonta.....	4
2.4 Valmiuksien tukeminen: riskinarviointi.....	4
2.5 Tapahtumaan reagoinnin hallinta.....	4
2.6 Tapahtuman jälkiarviointi.....	4
2.7 Opiteen hyödyntäminen	4
3 Ohjeet.....	5
3.1 Kohdeyleisö	5
3.2 Taulukoiden täyttäminen.....	5
3.3 Pisteytys.....	7
3.4 Lisävinkkejä	8

Kuvat

Kuva 1: PHEP-prosessi	2
Kuva 2: Näyttökuva: Opiteen hyödyntäminen.....	5

Taulukot

Taulukko 1. Pistemäärien tulkitseminen	8
--	---

Lyhenteet

BSI	perusindikaattorit
CSI	kattavat indikaattorit
ETA	Euroopan talousalue
EU	Euroopan unioni
HEPSA	terveydellisiin hätätilanteisiin varautumisen itsearviointityökalu
IHR	kansainvälinen terveyssäännöstö
MS	jäsenvaltio
NFP	kansallinen koordinoitikeskus
PHEP	kansanterveydellisiin hätätilanteisiin varautuminen
WHO	Maailman terveysjärjestö

Sanasto

kriisi	Luonnonkatastrofista tai ihmisen aiheuttamasta katastrofista johtuva vakava, yllättävä ja usein vaarallinen tilanne, joka edellyttää oikea-aikaisia toimia; tällainen tilanne voi olla hengenvaarallinen, vaaraksi ympäristölle, elintärkeille infrastruktuureille tai yhteiskunnan perustoiminnoille.
sairautapahtuma	Sairauden ilmeneminen tai tapahtuma, joka mahdollistaa sairauden.
varhaisvaroitussjärjestelmä	Tällä järjestelmällä tunnistetaan mahdollinen kriisi, ja siinä käytetään pääasiallisesti tiedotuslehtiä, ennusteita ja varoituksia.
hätäviestintä	Asianmukaisia toimia edellyttävän poikkeuksellisen tilanteen johdosta tehtävä kiireellinen ja ajan suhteen kriittinen viestintä tietyille ryhmälle henkilöitä käyttäen muita kuin tavanomaisia menettelyjä loukkaantumisten, ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle aiheutuvien vahinkojen ja kuoleman tapausten rajoittamiseksi. Hyvin usein hätäviestinnän tarkoituksena on saada aikaan nopeita toimia tai opastaa välittömiin toimiin.
hätävalmius	Hätätilanteen varalta tehdyt toimet, jotka edistävät nopeaa, tehokasta ja asianmukaista reagoitua hätätilanteeseen.
vaara	Jotakin, joka voi aiheuttaa haitallisia terveysvaikutuksia altistuneelle väestölle.
indikaattoreihin perustuva valvonta	Sairautapausten rutiinimainen raportointi, esimerkiksi ilmoitettavien tautien valvontajärjestelmiin ja esiintyvyyden valvontajärjestelmiin, sekä laboratoripohjainen seuranta. Rutiinimainen raportointi tehdään yleensä terveydenhoitolaitoksissa viikoittaisten tai kuukausittaisten raporttien muodossa.

valmius	Valmiudella tarkoitetaan hallitusten, ammattimaisten torjunta- ja pelastusjärjestöjen, yhteisöjen ja yksilöiden kehittämää osaamista ja kapasiteettia mahdollisen, uhkaavan tai tapahtuneen kriisin torjumiseksi ja sen aiheuttamien seurausten korjaamiseksi.
valmiussuunnittelu	Valmiussuunnittelu tarkoittaa paikallisesti, kansallisesti ja EU:n tasolla tehtyjä suunnitelmia eri aloja varten, joita hätätilanne voi koskea. Valmiussuunnitelmilla perustetaan perusrakenne tärkeimpien seikkojen kehittämiseksi eri terveysuhkia varten ja parannetaan näiden suunnitelmien yhteentoimivuutta, käsitellään uhkia ja hätätilanteita, jotka uhkaavat tai voivat uhata kansanterveyttä jäsenvaltiossa.
priorisoitu sairaus	Sairaudet, jotka maalle huolenaihe; tällaisten sairauksien tunnistamiseen on määrätty kriteerit.
kansanterveydellisiin hätätilanteisiin varautuminen	Kansanterveys- ja terveydenhuoltojärjestelmien, yhteisöjen ja yksilöiden kyky estää, suojautua, nopeasti reagoida ja toipua terveydellisistä hätätilanteista, etenkin sellaisista, joiden laajuus, ajoitus tai ennakoimattomuus uhkaavat aiheuttaa kohtuutonta rasitusta rutiinotoimintoihin. Kansanterveydellisiin hätätilanteisiin varautumiseen kuuluu koordinoitu ja jatkuva suunnittelu- ja täytäntöönpanoprosessi, joka nojautuu suorituskyvyn mittaamiseen ja korjaaviin toimenpiteisiin.
kansanterveysriski	Sellaisen tapahtuman todennäköisyys, joka voi vaikuttaa haitallisesti väestön terveyteen; painopisteenä on se, voiko tapahtuma levitä kansainvälisesti tai aiheutuuko siitä vakava tai suora vaara.
kansanterveysuhka	Kansanterveysuhalla tarkoitetaan tapahtumaa, olotilaa tai tekijää, joka voi aiheuttaa sille altistuneelle väestölle nopeasti, suoraan tai välillisesti niin suurta vahinkoa, että se johtaa kriisiin.
reagointi	Reagointi tarkoittaa ensihoitopalvelujen ja yleisen avun tarjoamista kriisin aikana ja välittömästi sen jälkeen ihmishenkien pelastamiseksi, terveydelle, ympäristölle ja yhteiskunnalle aiheutuvien seurausten vähentämiseksi ja kriisistä kärsineiden henkilöiden perustarpeiden tyydyttämiseksi.
riski	Riski tarkoittaa mahdollisen kriisin ja sen kielteisten seurausten yhdistelmää.
riskinarviointi	Riskinarviointi tarkoittaa tieteellistä prosessia, joka koostuu seuraavista vaiheista: i) vaaran tunnistaminen, ii) vaaran luonnehdinta, iii) altistumisen arviointi ja iv) riskin luonnehdinta.
Riskiviestintä	Riskiviestintä tarkoittaa asianmukaisten tietojen vaihtoa ja levittämistä riskistä, jotta päätöksentekijät, sidosryhmät ja kansalaiset voisivat tehdä asianmukaisia päätöksiä.
riskinhallinta	Riskinhallinta ei tarkoita samaa kuin riskinarviointi. Kyseessä on prosessi, jossa pohditaan toiminnan vaihtoehtoja, pohditaan riskinarviointia ja muita kuluttajien terveyttä suojaavia tekijöitä – kuullen osapuolia, joita asia koskee; tarvittaessa valitaan aiheelliset ehkäisy- ja valvontatoimet.

valvonta	Järjestelmällinen jatkuva tietojen kerääminen, yhdistäminen ja analysointi kansanterveydellistä tarkoitusta varten yhdistettynä kansanterveystietojen ajantasaiseen levittämiseen arviointia ja kansanterveydellistä reagointia varten.
haavoittuvuus	Haavoittuvuus tarkoittaa yhteisön, järjestelmän tai omaisuuden ominaispiirteitä ja olosuhteita, joiden vuoksi ne altistuvat kriisiin aiheuttamalle vahingolle.

1 Johdanto

Euroopan tautienhäikäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) pyrkii tukemaan valmiustavoitteita, jotka on asetettu Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä 1082/2013/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2013, valtioiden rajat ylittävistä vakavista terveysuhkista, huomioimalla valmius- ja reagoitisuunnittelun. ECDC tukee kansanterveydellisiin hätätilanteisiin varautumista (PHEP) ja pyrkii edistämään useita eri aloitteita kansanterveydellisiin hätätilanteisiin varautumiseen liittyen, kuten valmiusmenetelmien kehittäminen, valmiuden käytännön näkökohtia koskevat materiaalit ja ohjeet valmiussuunnitteluun.

HEPSA-työkalun – nimi kirjainyhdistelmästä ”health emergency preparedness self-assessment” (terveydellisiin hätätilanteisiin varautumisen itsearviointi) – tarkoituksena on auttaa maita parantamaan niiden terveydellisiin hätätilanteisiin varautumisen tasoa mahdollistamalla maiden arvioida niiden kansanterveydellisiä hätätilanteita koskevan valmiuden tasoaan. HEPSAn avulla voidaan arvioida valmiustasoa, tunnistaa mahdolliset aukot ja haavoittuvuudet sekä havaita parannettavia alueita tavoitteena vahvistaa kokonaisvalmiutta kansanterveydellisiä hätätilanteita varten.

Työkalu sisältää kaksi indikaattorijoukkoa: perusjoukko ja kattava joukko; indikaattorien kattava joukko käsittää kaikki perusjoukon indikaattorit kattavan itsearvioinnin tekemiseen.

HEPSA on Microsoft Excel -työkirja, jossa on makrot käytössä. Tässä käyttöoppaassa on perustiedot itsearviointiprosessista. Jos sinulla on kysyttävää, lähetä sähköpostia osoitteeseen preparedness@ecdc.europa.eu.

2 HEPSA-työkalu

Työkalu sisältää seitsemän aluetta, jotka määrittelevät kansanterveydellisen hätätilan valmius- ja reagointiprosessin. Asiaankuuluvat toiminnot ja indikaattorit on korostettu, mikä auttaa EU-/ETA-jäsenvaltioita arvioimaan niiden valmiustasonsa, tunnistamaan mahdolliset aukot ja priorisoimaan kehitettävät alueet. Indikaattorit laadittiin perusteellisen kirjallisuuskatsauksen ja kansainvälisten asiantuntijoiden konsensuksen jälkeen (kuullen ECDC:n valmiuden ja reagoinnin kansallisia koordinoitikeskuksia).

Työkalun jokaisessa alueessa on useita indikaattoreita. Indikaattorit jakautuvat perusindikaattoreihin (BSI) ja kattaviin indikaattoreihin (CSI). BSI määrittää perusvalmiuden, johon joka maassa tulisi yltää katsomatta siihen, miten maan terveydenhuoltojärjestelmä rakentuu. CSI:hin kuuluu lisävalmiusindikaattorit.

HEPSA-työkalussa on ristiviittauksia WHO:n Joint External Evaluation (JEE) -työkaluun (versio 1)¹ ja hätävalmiuden strategiakehykseen², mikä auttaa käyttäjiä laskemaan mahdolliset JEE-työkalun pistemäärät ja arvioimaan oman valmiustason WHO:n kehyksen mukaan.

Kunkin alueen taulukossa on kaksi saraketta, joissa on ristiinviittaukset WHO:n asiakirjoihin. Käyttäjät voivat katsoa vastaavasta taulukosta (JEE-työkalu: "Summary"-taulukko; WHO:n kehys: "WHO Framework" -taulukko) linkit WHO:n asiakirjoihin.

Kuva 1: PHEP-prosessi

---

¹ WHO, A Strategic Framework for Emergency Preparedness, 2017. Saatavana osoitteessa:

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204368/1/9789241510172_eng.pdf

² WHO, IHR (2005) Monitoring and evaluation framework; Joint External Evaluation Tool. Saatavana osoitteessa:

<http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/254883/1/9789241511827-eng.pdf>

1. Governance	1- Hallinto
2. Capacity building and maintenance	2. Valmiuksien luominen ja ylläpito
3. Surveillance	3. Valvonta
4. Risk assessment	4. Riskinarviointi
5. Risk and crisis management	5. Riskin- ja kriisinhallinta
6. Post-event evaluation	6. Tapahtuman jälkeinen arviointi
7. Implementation of lessons learned	7. Opitun hyödyntäminen
Pre event	Ennen tapahtumaa
Post event	Tapahtuman jälkeen
Event	Tapahtuman aikana

HEPSA-työkalun PHEP-prosessissa (kuva 1) on seitsemän vaihetta:

- tapahtumaa edeltävät valmistelut ja hallinto
- resurssit: koulutettu työvoima
- valmiuksien tukeminen: valvonta
- valmiuksien tukeminen: riskinarviointi
- tapahtumaan reagoinnin hallinta
- tapahtuman jälkiarviointi
- opitun hyödyntäminen

Seitsemän vaihetta on ryhmitetty kolmeen osaan: tapahtumaa edeltävä vaihe käsittää kaiken, mikä sisältyy suunnitteluun ja ennakointiin; tapahtuman aikainen vaihe keskittyy käytettävien valmiussuunnitelmien täytäntöönpanoon (mahdollisen) kansanterveydellisen uhan sattuessa. Tapahtuman jälkeinen vaihe seuraa kansanterveydellisestä uhasta toipumista ja siinä painottuu kaikkien PHEP-prosessissa edustettujen alueiden ja elementtien edelleen kehittäminen.

2.1 Tapahtumaa edeltävät valmistelut ja hallinto

Tapahtumaa edeltävät valmistelut ja hallinto kuvaavat niitä rakenteita ja prosesseja, joiden kautta sidosryhmät ovat vuorovaikutuksessa ja osallistuvat PHEP-prosessiin liittyvään päätöksentekoon. Tämä sisältää esimerkiksi hätävalmiutta ohjaavien kansallisten toimintaohjelmien ja lainsäädännön laatimisen, suunnitelmat hätävalmiutta varten, reagointi- ja toipumistoimet, koordinaatiomekanismit sekä kaikkien edellä mainittujen alueiden täytäntöönpano ja seuranta.

2.2 Resurssit: koulutettu työvoima

Hyvin koulutettu työvoima, jolla on erinomaiset henkilöstöhallinta- ja organisaatiokyvyt, on tärkeä osa PHEP-suunnittelua. Organisaation hätävalmius riippuu ammattitaitoisesta henkilökunnasta, joka pystyy reagoimaan tehokkaasti kansanterveydellisiin hätätilanteisiin. Koulutukset ja harjoitukset auttavat toimintakyvyn ja menettelytapojen kehittämisessä, arvioimisessa ja parantamisessa, mikä siten mahdollistaa tehokkaan reagoinnin tautitapaukseen tai kansanterveydelliseen hätätilaan. Julkaistua hätävalmiuden ydinosamista voidaan käyttää tätä aluetta koskevien keskustelujen tukena³.

2.3 Valmiuksien tukeminen: valvonta

Valvonta, mukaan lukien varhaisvaroitusjärjestelmät ja epidemiatietojen keruu, on olennainen osa kansanterveysriskien nopeaa havaitsemista ja näiden riskien arvioinnin ja hallinnan käynnistämistä. Se on myös yksi ydinvalmiuksista, jotka on kuvattu kansainvälisen terveyssäännösten (IHR) ydinvalmiuksien seurantakehyksessä⁴. Taudinvalvonta käsittää järjestelmällisen, jatkuvan tietojen keräämisen, yhdistämisen ja analysoinnin kansanterveydellistä tarkoitusta varten sekä kansanterveystietojen ajantasaisen levittämisen.

2.4 Valmiuksien tukeminen: riskinarviointi

Riskinarviointi määritellään järjestelmälliseksi prosessiksi, jonka aikana määritetään riskitaso (mahdolliselle) kansanterveydelliselle uhalle, joka on syntynyt maakohtaisen valvontajärjestelmän hälytysten ja varhaisvaroitusten perusteella. Näin ollen riskinarviointi käsittää asiaankuuluvien tietojen keräämisen, arvioinnin ja dokumentoinnin⁵ päätöksenteon tueksi uhan sattuessa. Riskiluokitus voi myös olla hyödyllinen riskien ja toimien priorisoinnissa⁶.

2.5 Tapahtumaan reagoinnin hallinta

Tapahtumaan reagoinnin hallinta käsittää kaikki strategiat ja toimet, jotka on suunniteltu auttamaan maita äkillisten ja merkittävien kansanterveydellisten hätätilanteiden hoidossa. Kansanterveydelliset tapahtumat osoittavat, pystyykö organisaatio tekemään ajantasaisia, riittäviä ja huolellisia päätöksiä tilanteen kunnollisen arvioinnin ja parhaan saatavilla olevan tiedon perusteella. Tapahtumaan reagoinnin hallinnan tavoitteena on rajoittaa kansanterveydellisten tapahtumien kielteistä vaikutusta ja palata normaaliin tilanteeseen. Kansanterveysalan suunnittelijoiden vastuulla on luoda toimiva yhteistyöjärjestelmä paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Keskinäisellä yhteydenpidolla, tietojenvaihdolla ja läpinäkyvällä päätöksenteolla on suuret vaatimukset. Lainsäädännölliset viittaukset tällaisille toimille on kansallisessa lainsäädännössä, EU:n päätöksessä 1082/2013 rajat ylittävistä terveysuhkista ja kansainvälisessä terveyssäännöstössä (IHR).

2.6 Tapahtuman jälkiarviointi

Kansanterveydellisen hätätilanteen jälkeen on tärkeää tehdä tapahtuman jälkiarviointi. Tapahtuman arviointi mahdollistaa maan tai alueen valmiustason arvioinnin ja auttaa tunnistamaan mahdolliset aukot ja alueet, joissa on parannettavaa.

2.7 Opitun hyödyntäminen

Tapahtuman jälkiarvioinnissa tehdyn PHEP-järjestelmän vahvuuksien ja heikkouksien arvioinnin jälkeen nämä havainnot on muutettava teoiksi eli saadut kokemukset on hyödynnettävä.

³ European Centre for Disease Prevention and Control. Public health emergency preparedness – Core competencies for EU Member States. Tukholma: ECDC; 2017. Saatavana osoitteessa: <https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/public-health-emergency-preparedness-core-competencies-eu-member-states.pdf>

⁴ <http://www.who.int/ihr/publications/WHO-HSE-GCR-2016.16/en/>

⁵ <https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/media/en/publications/Publications/1108 TED Risk Assessment Methodology Guidance.pdf>

⁶ https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/Tool-for-disease-priority-ranking_handbook_0_0.pdf

3 Ohjeet

3.1 Kohdeyleisö

HEPSA-työkalu on tarkoitettu hätävalmiuden suunnittelusta vastaaville kansanterveysalan ammattilaisille. Työkalun taulukot voi täyttää useampi kuin yksi henkilö, esimerkiksi työpajan aikana tai kierrättämällä Excel-tiedostoa sähköpostitse. Tämä keskustelu- ja konsensusprosessi voidaan nähdä ensimmäisenä vaiheena tietoisuuden ja yhteistyön parantamisessa kansanterveydellisistä tapahtumista vastaavien kansanterveysalan ammattilaisten kesken.

3.2 Taulukoiden täyttäminen

HEPSA-työkalu sisältää seitsemän aluetta; kullakin alueella on oma taulukko. Kuhinkin alueeseen sisältyy useita indikaattoreita. Indikaattorit ovat perusindikaattoreita (BSI) tai kattavia indikaattoreita (CSI).

BSI ja CSI eivät vastaa hierarkista rakennetta. Itse asiassa kattavat indikaattorit eivät määrittele määrättyjä perusindikaattoreita; sen sijaan ne antavat alueesta kattavamman kuvan. Aluksi näkyvässä on vain BSI. Napsauttamalla taulukon yläosassa olevaa "Avaa CSI" -painiketta CSI näkyy kaikissa taulukoissa. "Sulje CSI" -painikkeen napsauttaminen poistaa CSI:n käytöstä (ks. näyttökuva).

Kuva 2: Näyttökuva: Opitun hyödyntäminen

Implementation of lessons learned

Responsible authority/ies:
Respondent/s:

= BSI
 = CSI

Performance measure

WHO JEE

Select desired percentage by typing '1' into the corresponding column

0% 20% 40% 60% 80% 100% N/A/NK

Rating

1 Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve preparedness and response activities. C.6

2 Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used across all relevant sectors. C.6

3 Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve policies and practice. C.6

BSI 0.0
CSI 0.0

Implementation of lessons learned	Opitun hyödyntäminen
Responsible authority/ies	Vastuussa oleva(t) viranomainen (viranomaiset)
Respondent/s	Vastaaja(t)
=BSI	=BSI
=CSI	=CSI
Open CSI	Avaa CSI
Close CSI	Sulje CSI
Performance measure	Suorituskyky
WHO	WHO
JEE	JEE
Select desired percentage by typing '1' into the corresponding column	Valitse haluttu prosenttimäärä kirjoittamalla "1" vastaavaan sarakkeeseen
Rating	Arvio
0.0	0,0
Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve preparedness and response activities	Tapahtuman jälkiarvioinnissa tai harjoituksissa opittua hyödynnetään valmius- ja reagointitoimien parantamiseen.

Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used across all relevant sectors	Tapahtuman jälkiarvioinnissa tai harjoituksissa opittua hyödynnetään kaikilla asiaankuuluvilla aloilla.
Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve policies and practice.	Tapahtuman jälkiarvioinnissa tai harjoituksissa opittua hyödynnetään toimintaohjelmien ja käytännön parantamiseen.

Score	Frequency scale	Achievement scale
No (0%)	Never	Not achieved, no progress, no sign of forward action
20%	Infrequent	Minor progress, with few signs of forward action in plans or policy
40%	Sometimes	Some progress, but without systematic policy and/or organisational commitment
60%	Often	Organisational commitment attained or considerable progress made, but achievements do not meet all needs and requirements
80%	Mostly	Substantial achievements but with some recognised limitations in capacities, capabilities and/or resources
Yes (100%)	Always	Comprehensive achievements with sustained commitment and capacities at all levels

Comments

Score	Pisteytys
Frequency scale	Esiintyvyys
Achievement scale	Suoriutuminen
No (0%)	Ei lainkaan (0 %)
Yes (100%)	Täysin (100 %)
Never	Ei koskaan
Infrequent	Harvoin
Sometimes	Joskus
Often	Usein
Mostly	Enimmäkseen
Always	Aina
Not achieved, no progress, no sign of forward action	Ei saavutettu, ei edistystä, ei merkkejä etenemisestä
Minor progress, with few signs of forward action in plans or policy	Vähäistä edistystä, muutamia merkkejä suunnitelmien tai toimintaohjelmien etenemisestä
Some progress, but without systematic policy and/or organisational commitment	Jonkin verran edistystä, mutta ei järjestelmällistä ja/tai organisatorista sitoutumista
Organisational commitment attained or considerable progress made, but achievements do not meet all needs and requirements	Organisaatio on sitoutunut tai saavuttanut huomattavaa edistystä, mutta saavutukset eivät täytä kaikkia tarpeita ja vaatimuksia
Substantial achievements but with some recognised limitations in capacities, capabilities and/or resources	Merkittäviä saavutuksia, mutta joitakin havaittuja rajoitteita valmiuksissa, suorituskyvyssä ja/tai resursseissa
Comprehensive achievements with sustained commitment and capacities at all levels	Kattavat saavutukset sekä jatkuva sitoutuminen ja valmius kaikilla tasoilla
Comments	Huomautuksia
Next	Seuraava

3.3 Pisteytys

HEPSA-työkalun täyttämiseen on kaksi tapaa:

- Täytä kentät ja laske BSI-pistemäärä (tummanvihreät indikaattorit). Tulokset esitetään kunkin taulukon alaosassa; "Yhteenveto"-taulukossa on yleistiedot saavutetusta PHEP-tasosta.
- Täytä kentät ja laske CSI-pisteet (kaikki indikaattorit). Tulokset esitetään kunkin taulukon alaosassa; "Yhteenveto"-taulukossa on kattavat tiedot saavutetusta PHEP-tasosta.

Pisteiden laskemiseksi on täytettävä kaikki vastaavat indikaattorit.

Pisteet annetaan prosentteina (0–100, 20 välein) ja kahdella, esiintyvyyden ja suoriutumisen asteikolla. Katso taulukosta 1 laskettujen pistemäärien tulkitseminen.

Taulukko 1. Pistemäärien tulkitseminen

Pisteytys	Esiintyvyys	Suorituminen
Ei lainkaan (0 %)	Ei koskaan	Ei saavutettu, ei edistystä, ei merkkejä etenemisestä
20%	Harvoin	Vähäistä edistystä, muutamia merkkejä suunnitelmien tai toimintaohjelmien etenemisestä
40%	Joskus	Jonkin verran edistystä, mutta ei järjestelmällistä ja/tai organisatorista sitoutumista toimintaohjelmaan
60%	Usein	Organisaatio on sitoutunut tai saavuttanut huomattavaa edistystä, mutta saavutukset eivät täytä kaikkia tarpeita ja vaatimuksia
80%	Enimmäkseen	Merkittäviä saavutuksia, mutta joitakin havaittuja rajoitteita valmiuksissa, suorituskyvyssä ja/tai resursseissa
Täysin (100 %)	Aina	Kattavat saavutukset sekä jatkuva sitoutuminen ja valmius kaikilla tasoilla

3.4 Lisävinkkejä

- Tallenna aina tiedostosta kopio; muista tallentaa tiedostoa säännöllisesti.
- Voit laskea pistemäärät kaikista alueista tai vain joistakin alueista. Pistemäärät voidaan laskea BSI:n tai CSI:n perusteella. Kaikille indikaattoreille on huomautusruutu, johon voidaan lisätä selitys siitä, miksi tiettyä indikaattoria on käytetty.
- Pistemäärää laskettaessa tarkista oppaasta, mikä indikaattori sopii parhaiten. Vääriä vastauksia ei ole, mutta on tärkeää kirjata heikkoudet tai haavoittuvuudet, jotta niihin voitaisiin puuttua jatkossa.
- Valitse prosenttimäärä lisäämällä "1" keltaisen alueen asiaankuuluvaan ruutuun. Indikaattoria kohden voidaan valita vain yksi prosenttimäärä. Täytä aina kaikki indikaattorit (BSI tai CSI), vaikka satunnaisesti pitäisikin turvautua vaihtoehtoon "NA/NK" (ei oleellinen / tuntematon). Puutteellista indikaattorijoukkoa ei voida arvioida. Huomaa, että taulukkoa on ehkä vieritettävä ylös/alas, jotta kaikki tietyn alueen indikaattorit näkyisivät. Kaikki tulokset siirtyvät automaattisesti "Yhteenveto"-taulukkoon.
- Kunkin indikaattorin pistemäärät näkyvät "Pistemäärät"-sarakeessa. Nämä muunnetaan sitten painoksi, joka lasketaan mukaan tämän alueen kokonaispistemäärään. Kun kaikki indikaattorit on arvioitu, napsauta *Enter* ja saat yhteenvedon tietyn alueen kaikista pistemääristä (näkyvissä kunkin taulukon alaosa). Kaikkien pistemäärien yhteenveto on saatavilla "Yhteenveto"-taulukossa.
- Jos et pysty vastaamaan kaikkiin indikaattoreihin yhdellä kertaa, tallenna ja sulje Excel-tiedosto. Jatka sitten siitä, mihin jäit, kun sinulla on taas aikaa.
- Kun kaikki BSI-/CSI-arvot on syötetty, laskennan tulos siirtyy automaattisesti "Yhteenveto"-taulukkoon. "Yhteenveto"-taulukossa on kunkin alueen pistemäärät sekä BSI-/CSI-arvojen sädekaavio. Taulukossa on myös yleiskatsaus JEE-indikaattoreihin perustuvista pistemääristä ja vastaavista HEPSA-indikaattoreista.
- Jos haluat aloittaa uudelleen, avaa uusi HEPSA-tiedosto. Vaihtoehtoisesti voit poistaa kaikki vastaukset valitsemalla kaikki kentät ja painamalla näppäimistön "Delete"-painiketta.
- Jos haluat tulostaa työsi, tallenna Excel-taulukko PDF-tiedostona ja tulosta PDF.
- Työkalun arviointi: työkalun mukana tulee arviointilomake työkalun käytettävyyden ja hyödyllisyyden arvioimiseksi. Olemme kiitollisia palautteesta ja käytämme sitä työkalun parantamiseen: Palauta lomake osoitteeseen: preparedness@ecdc.europa.eu

**European Centre for Disease
Prevention and Control (ECDC)**

Address:
Gustav III:s boulevard 40, SE-169 73 Solna,
Sweden

Tel. +46 858601000
Fax +46 858601001
www.ecdc.europa.eu

An agency of the European Union
www.europa.eu

Subscribe to our publications
www.ecdc.europa.eu/en/publications

Contact us
publications@ecdc.europa.eu

Follow us on Twitter
[@ECDC_EU](https://twitter.com/ECDC_EU)

Like our Facebook page
www.facebook.com/ECDC.EU

ECDC is committed to ensuring the transparency and independence of its work

In accordance with the Staff Regulations for Officials and Conditions of Employment of Other Servants of the European Union and the ECDC Independence Policy, ECDC staff members shall not, in the performance of their duties, deal with a matter in which, directly or indirectly, they have any personal interest such as to impair their independence. Declarations of interest must be received from any prospective contractor(s) before any contract can be awarded.
www.ecdc.europa.eu/en/aboutus/transparency

HOW TO OBTAIN EU PUBLICATIONS

Free publications:

- one copy:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- more than one copy or posters/maps:
from the European Union's representations (http://ec.europa.eu/represent_en.htm);
from the delegations in non-EU countries (http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm);
by contacting the Europe Direct service (http://europa.eu/europedirect/index_en.htm) or
calling 00 800 6 7 8 9 10 11 (freephone number from anywhere in the EU) (*).

(* The information given is free, as are most calls (though some operators, phone boxes or hotels may charge you).

Priced publications:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

■ Publications Office